

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2010
Τεύχος 81

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

The
Economist

Η οικονομία του δάσους!

«Οδικός χάρτης» έξυπνης διαχείρισης

Σήμερα περισσότερο από ποτέ, έχει αναδειχθεί και συνειδητοποιηθεί ο πολύ σημαντικός ρόλος των δασών στην επιβίωση του ίδιου του ανθρώπου. Ποιος θα μπορούσε να αμφισβητήσει άραγε τις θετικές (περιβαλλοντικές, αισθητικές, υδρονομικές, προστατευτικές, οικονομικές) επιδράσεις του δάσους πάνω σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα;

Αν θελήσει κανείς να αξιολογήσει την κατάσταση των δασών μας σήμερα, θα διαπιστώσει ότι υπάρχουν πολλά και σοβαρά προβλήματα που οφείλονται σε συγκεκριμένες και διαπιστωμένες αιτίες. Σημειωτέον ότι «η ασκούμενη εδώ και 30 χρόνια δασική πολιτική έχει ως αποτέλεσμα τα δάση και οι δασικές εκτάσεις να αποτελούν βορά των καταπατητών και των εμπρηστών, πηγή πλουτισμού από αλόγιστη διαχείριση, ενώ θέλει τη Δασική Υπηρεσία υποβαθμισμένη και συρρικνωμένη, γιατί έτσι εξυπηρετούνται οι στόχοι των κρατούντων» (Κακαράς, 2009). Εξ ου και οι προσπάθειες που έχουν γίνει για την κατάργηση του άρθρου 24 του Συντάγματος, βάσει του οποίου θα είναι εύκολη η δυνατότητα αποκατακρητισμού των δασών.

Πώς γίνεται, όμως, σήμερα η διαχείριση των ελληνικών δασών; Αυτή ασκείται κατά κανόνα με βάση την αρχή της αειφορίας, αλλά ταυτόχρονα με μία μονοδιάστατη αντίληψη που έχει οδηγήσει σε στρεβλώσεις την ανάπτυξή τους. Έτσι, παρατηρείται σε μεγάλο βαθμό να υπάρχουν υποβαθμισμένα δασικά οικοσυστήματα, όχι ξεκάθαρες χρήσεις των δασών και δασικών εκτάσεων για κτηνοτροφία, αγροτική καλλιέργεια, αξιοποίηση, δόμηση κλπ., να μην έχει ολοκληρωθεί ακόμη το δασικό κτηματολόγιο που θα εξασφάλιζε σε μεγάλο βαθμό την προστασία των δασών, να υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις επενδύσεων για την ανάπτυξη των δασών, να διαπιστώνονται μεγάλες αδυναμίες οργάνωσης και διοίκησης των προστατευόμενων περιοχών (Natura 2000), αλλά το βασικότερο πρόβλημα να προκύπτει από την απαξίωση της Δασικής Υπηρεσίας από την ίδια την πολιτεία.

Ποια είναι, όμως, η αειφορική διαχείριση του δάσους; Είναι η διαχείριση η οποία ταυτόχρονα επιτρέπει: α) την καλλιέργεια του δάσους, την εκμετάλλευση και κάρπωση δασικών προϊόντων στο διηνεκές, σε τέτοιο βαθμό, όμως, που να μην ξεπερνιέται η παραγωγικότητά του με βάση τις συγκεκριμένες κλιματεδαφικές συνθήκες του δασικού οικοσυστήματος, β) την αξιοποίηση των πολλαπλών λειτουργιών του και γ) την προστασία τους.

Πώς μπορεί να αξιοποιηθεί και να διαχει-

Ενα δάσος από ευκαιρίες

Του Ιωάννη Παπαδόπουλου*

ριστεί αειφορικά και περισσότερο ορθολογικά το μεγάλο παραγωγικό δυναμικό των ελληνικών δασών μας, ώστε να εξασφαλίζονται οι ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι; Αρκεί μόνο να γίνει μία απλή απαρίθμηση των παραγόμενων αγαθών των ελληνικών δασών, για να διαπιστωθούν οι μεγάλες δυνατότητές τους. Προϊόντα ξύλου, βοσκήσιμη ύλη, ρητίνη, καρποί, καλλωπιστικά, αρωματικά και φαρμακευτικά είδη, χριστουγεννιάτικα δέντρα, μανιτάρια (τρούφες κλπ.), φρούτα του δάσους, διακοσμητικά φυτά, βαφές, άγριο μέλι, κερύ μελισσών και λοιπά αγαθά του δάσους, μπορούν να αξιοποιηθούν κάτω από μία ορθή διαχείριση και οργανωμένο σχέδιο, τηρώντας τις βασικές αρχές οικονομίας και τους κανόνες προστασίας και αειφορικής διαχείρισης των δασών.

Σε πρόσφατη έκθεση του FAO (2010) σημειώνεται -μεταξύ άλλων- ότι ο κλάδος των ευρωπαϊκών δασικών προϊόντων θα χρειαστεί να αναπτύξει μία νέα σειρά υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων, ώστε να ικανοποιηθεί η αυξανόμενη ζήτηση για τα «πράσινα» υλικά και την «πράσινη» ενέργεια, και έτσι να αντιμετωπίσει τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από εναλλακτικά υλικά. Μόνο στη

δυτική Ευρώπη τα δάση παράγουν 775 εκατ. κυβ.μ. ξύλου για διάφορες χρήσεις.

Τα τελευταία χρόνια σε πολλές ορεινές περιοχές της χώρας μας έχει σημειωθεί μεγάλη ανάπτυξη μέσα από τις διαδικασίες παραγωγής δασικών προϊόντων, την εκτέλεση δασοτεχνικών έργων, την προώθηση του ορεινού τουρισμού (χιονοδρομικά κέντρα, ορειβατικά μονοπάτια, κυνήγι, ψάρεμα, ορειβάσια κ.).

Ποιος μπορεί να αμφισβητήσει τη συνδρομή της δασοπονίας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ικανοποίηση αναγκών ελεύθερου χρόνου (αναψυχής), στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (ιδιαίτερα των αστικών πληθυσμών της χώρας) μέσα από την προώθηση προγραμμάτων διαρκούς περιβαλλοντικής εκπαίδευσης;

Από την άλλη πλευρά, ο προστατευτικός ρόλος του δάσους είναι ανεκτίμητης αξίας τόσο στη διατήρηση της άγριας ζωής (χλωρίδα και πανίδα) και της βιοποικιλότητας της φύσης, όσο και στις θετικές επιδράσεις στον υδρολογικό κύκλο και τα αποθέματα νερού, τη συγκράτηση των δασικών εδαφών και την προστασία οικισμών, γεωργίας, έργων πολιτισμού κλπ. από πλημμυρικές καταστροφές

*Ο Δρ. Ιωάννης Παπαδόπουλος είναι δασολόγος, αναπληρωτής καθηγητής και υπεύθυνος Εργαστηρίου Εφαρμοσμένου Μάρκετινγκ, Διοίκησης και Οικονομίας στο ΤΕΙ Λάρισας.

και τις ευεργετικές επιδράσεις στο κλίμα και το ατμοσφαιρικό περιβάλλον. Στην ελληνική φύση και ιδιαίτερα στα δασικά οικοσυστήματα υπάρχει μεγάλος αριθμός φυτικών και ζωικών ειδών που συνιστούν μια πολύτιμη φυσική κληρονομιά, η οποία πρέπει να διατηρείται, να προστατεύεται, να προάγεται και να αναδεικνύεται (Στάμου κ.α., 1998).

Ο αείμνηστος καθηγητής του ΑΠΘ Νικόλαος Στάμου το 2002 σημείωσε ότι το μεσογειακό και ειδικότερα το ελληνικό δάσος είναι «κατ' εξοχήν πολυλειτουργικό δάσος, με όλα τα ανωτέρω χαρακτηριστικά, εκτιμάται ως ιδιαίτερης σημασίας τόσο για την ικανοποίηση των αναγκών σε δασικά προϊόντα, όσο και για τη δημιουργία προϋποθέσεων βιωσιμότητας και αειφόρου ανάπτυξης και άλλων κλάδων, όπως αυτού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Επιπλέον, το γεγονός ότι αποτελεί συστατικό στοιχείο του παράκτιου και του ευρύτερου φυσικού περιβάλλοντος και αποφασιστικό παράγοντα παρεμπόδισης της ερημοποίησης της περιοχής, αφενός συνεισφέρει ουσιαστικά στον τομέα του τουρισμού και της διατήρησης της παραγωγικότητας των φυσικών πόρων, και αφετέρου εξασφαλίζει σε μεγάλο ποσοστό τη διατήρηση της φυσικής, αλλά και της πολιτισμικής ποικιλότητας (bio and cultural diversity)». Η νέα τάση σε όλο τον κόσμο είναι η επιθυμία για περισσότερη βιώσιμη δασική διαχείριση και αποδοτικότερη χρήση των δασικών πόρων, που θα περιλαμβάνουν την ανακύκλωσή τους, την επαναχρησιμοποίησή τους και τη μετατροπή τους σε βιοενέργεια (UNECE & FAO 2010).

Η καλλιέργεια των δασών, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικής τους ικανότητας, μπορεί να επιτύχει παραγωγή πολύτιμου ξύλου και να συμβάλει καταλυτικά και ουσιαστικά στην οικονομία ενός κλάδου που υπολείπεται σημαντικά στη χώρα μας σε πρώτες ύλες ξυλείας, καθώς εισάγει περισσότερο από το 50% των αναγκών της σε ξύλο και προϊόντα ξύλου. Η αειφορική τους πιστοποίηση θα μπορούσε να αποτελέσει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, ώστε να καλύψει τις ανάγκες μιας ολοένα αυξανόμενης μάζας καταναλωτών που επιθυμεί και επιζητά την αγορά προϊόντων ξύλου που προέρχονται από την αειφορική διαχείριση των δασών. Σιγά-σιγά έρχεται και στην Ελλάδα η κίνηση των «πράσινων» κυρίων και προβλέπεται ότι οι «πράσινοι» καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να προσφέρουν ένα επιπλέον τίμημα 6% περίπου, για να αγοράσουν πιστοποιημένα προϊόντα ξύλου (Papadopoulos et al, 2010). Ετσι, με τη δασική πιστοποίηση επιτυγχάνεται: α) η βελτίωση της διαχείρισης των δασών, β) η εξασφάλιση νέων αγορών για την απορρόφηση των παραγόμενων πιστοποιημένων προϊόντων και γ) ο έλεγχος της πιστοποίησης όλων των διαδικασιών μέχρι την πώληση του τελικού προϊόντος, ώστε να εξασφαλίζεται η αειφορική του προέλευση (Hansen, 1997, Hubbard, 2005, Sustainable Green Ecosystem Council, 2008).

Να σημειωθεί ότι στη χώρα μας από το 2004 το δασικό σύμπλεγμα του Μαινάλου

στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE είναι το πρώτο και μοναδικό δάσος στην Ελλάδα με πιστοποιητικό αειφορικής διαχείρισης. Τις προϋποθέσεις αυτές τις έχουν τα περισσότερα ελληνικά δάση, αλλά ακόμη δεν έχει υπάρξει καμία σχετική πρωτοβουλία. Αντίστοιχα, μεταξύ των ετών 2009 και 2010, σε παγκόσμιο επίπεδο τα πιστοποιημένα δάση αυξήθηκαν κατά 8% και έφτασαν τα 355 εκατ. εκτάρια, έκταση που αντιστοιχεί στο 9% των παγκόσμιων δασών (UNECE & FAO 2010).

Ενα φιλόδοξο και συνάμα ρεαλιστικό μοντέλο πολυλειτουργικής διαχείρισης του δάσους και βιώσιμης ανάπτυξης που συνδυάζει την προστασία του περιβάλλοντος με την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη με τέτοιο τρόπο που να μην μειώνει τις δυνατότητες των μελλοντικών γενεών, προτάθηκε και υλοποιείται σταδιακά στο Πανεπιστημιακό Δάσος Πετρουλίου Τρικάλων (Παπαδόπουλος, 2003), μιας περιοχής που εντάσσεται στο δίκτυο ΦΥΣΗ (Natura 2000).

Συγκεκριμένα, αναδείχθηκαν λειτουργικές-δράσεις που βρίσκουν άμεση εφαρμογή και εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας, ενώ ταυτόχρονα έχουν συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στην ενίσχυση της τοπικής, περιφερειακής και εθνικής οικονομίας και έχουν καταστήσει την ευρύτερη περιοχή του δάσους πόλο έλξης επισκεπτών. Αυτές είναι: α) η ξυλοπαραγωγή, β) η ορθολογική

διαχείριση των υδατικών πόρων, γ) η εκπαίδευση (περιβαλλοντική και πρακτική άσκηση φοιτητών) και η έρευνα, δ) η ανάπτυξη της βιολογικής κτηνοτροφίας με τη δημιουργία φυσικού ορεινού κτηνοτροφικού πάρκου, ε) η αξιοποίηση χιονοδρομικών κέντρων, μουσείων, κατασκηνωτικών κέντρων κ.α., στ) το ελεγχόμενο κυνήγι, ζ) η δημιουργία πεζοπορικών μονοπατιών, η) η αξιοποίηση χέρσων γεωργικών εκτάσεων ή και αλπικών περιοχών για καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, θ) η στήριξη των πολιτιστικών εκδηλώσεων, ι) αξιοποίηση των ορεινών λιβαδιών (high nature value -μία νέα τάση) και πολλά άλλα.

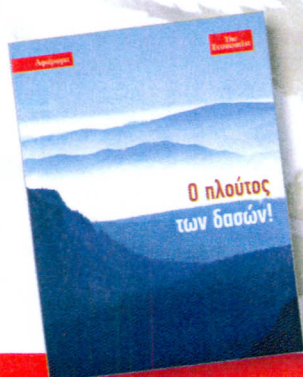
Η προστασία των δασών κατά κινδύνων και απειλών (πυρκαγιές, ασθένειες, ακραίες κλιματικές και ατμοσφαιρικές συνθήκες, εκκερνώσεις, καταπατήσεις, υποβάθμιση, υπερβόσκηση, λαθροθηρία κλπ.) θα εξασφαλίσουν μεταξύ άλλων: α) την προστασία της χλωρίδας, της πανίδας και της βιοποικιλότητας της φύσης, β) τον υδρολογικό κύκλο και τα αποθέματα νερού, γ) τη συγκράτηση των δασικών εδαφών και την προστασία οικισμών, γεωργίας, έργων πολιτισμού κλπ. από πλημμυρικές καταστροφές και δ) τις ευεργετικές επιδράσεις στο κλίμα και το ατμοσφαιρικό περιβάλλον.

Το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς και η ευκολία πρόσβασης στην πληροφόρηση συμβάλλουν στο να υπάρχει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον και ανησυχία για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ευρώπη (UNECE & FAO 2010). Αρα, θα πρέπει να ενισχυθεί η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία μας και να υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη προβολή του ρόλου των δασών μας.

Στο πλαίσιο της διαρκούς προσπάθειας για μία καλύτερη ζωή για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, η προστασία των δασών είναι υπόθεση όλων μας. Οι σχετικοί επιστήμονες, η Δασική Υπηρεσία (αφού αναδιοργανωθεί και εκσυγχρονιστεί), οι φορείς διαχείρισης, οι δήμοι, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, τα ΜΜΕ, δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, ο κάθε απλός πολίτης με την υποστήριξη της πολιτείας θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν το ρόλο και την ευθύνη τους, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να συνδράμουν με όλες τους τις δυνάμεις στην υπόθεση που λέγεται «ορθολογική διαχείριση, αξιοποίηση, βιώσιμη ανάπτυξη και προστασία των ελληνικών δασών», παραμερίζοντας οποιαδήποτε ιδιοτέλεια και συμφέροντα.

Ο Κ. Παλαμάς το 1904 σε στίχους του σημείωνε: «Τα δάση, όπως οι ουρανοί και οι θάλασσες και οι πολιτείες, δεν γνωρίζονται μόνο με το αίσθημα και με το μάτι, αλλά και μ' ενός άλλου είδους αγάπη, που σου την προσφέρει ο νους ο εξεταστής, η κριτική και η αναλυτική σκέψη, η Επιστήμη».

Η κατάσταση των ελληνικών δασών για λίγο ακόμη είναι αναστρέψιμη. Ας φροντίσουμε όλοι μας να την κάνουμε καλύτερη. Το έχουμε υποχρέωση απέναντι στα παιδιά μας και τις μελλοντικές γενιές. ■

Δεξαμενές νερού, αποθήκες άνθρακα, καταφύγια πανίδας και χλωρίδας, τα δάση αυτού του κόσμου είναι οικολογικά θαύματα. Δεν πρέπει να τα αφήσουμε να καθούν, υπενθυμίζει ο James Astill.

11-40

The Economist
Seeing the wood
A special report
on forests (25/9/10)

Τα δάση... αλλιώς

8-9

Οι διαπραγματεύσεις για την προστασία των δασών πάσχουν από έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων κρατών. Η συντριπτική πλειοψηφία των κυβερνήσεων προτάσσει το εθνικό της συμφέρον απέναντι στην αρχή της κοινής, αλλά διαφοροποιημένης ευθύνης.

Δημήτρης Ιμραήμ, Greenpeace

Σε αδιέξοδο...

41-42

Η διαχειριζόμενη με αειφόρο τρόπο δασική παραγωγή αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα προστασίας των δασών, καθώς όχι μόνο μειώνει την υπερσυσσώρευση βιομάζας, αλλά διατηρεί και την παρουσία ανθρώπων με αναγκαία γνώση και ενδιαφέρον μέσα στα δάση.

Ευαγγελία Κορακάκη, WWF

Γυρίζοντας φύλλο...

44-45

Οι σύγχρονες τάσεις για μία περιβαλλοντικά προσανατολισμένη διαχείριση των δασών και η ανάγκη ενσωμάτωσης οικολογικών παραμέτρων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων διαχείρισης, επιβάλλουν τη δραστική αλλαγή στη φιλοσοφία και τις μεθόδους διαχείρισης που εφαρμόστηκαν μέχρι σήμερα.

Γεώργιος Αμοργιανιώτης, ειδικός γραμματέας Δασών ΥΠΕΚΑ

Ριζικές αλλαγές

46-48

Με την παρούσα οικονομική συγκυρία πολλοί άνθρωποι, κυρίως νέοι, θα επιθυμούσαν να εγκαταλείψουν τις πόλεις και να μετακομίσουν στην ύπαιθρο, αρκεί να υπάρχει η δυνατότητα αξιοπρεπούς απασχόλησης. Η δασοπονία έχει πολλούς τομείς στους οποίους θα μπορούσε να εξασφαλίσει απασχόληση.

Θεοχάρης Δ. Ζάγκας, Ελληνική Δασολογική Εταιρεία

Ενα δάσος από ευκαιρίες

50-51

Ο κλάδος των ευρωπαϊκών δασικών προϊόντων θα χρειαστεί να αναπτύξει μια νέα σειρά υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων, ώστε να ικανοποιηθεί η αυξανόμενη ζήτηση για τα «πράσινα» υλικά και την «πράσινη» ενέργεια, και έτσι να αντιμετωπίσει τον αυξανόμενο ανταγωνισμό από εναλλακτικά υλικά.

Ιωάννης Παπαδόπουλος, ΤΕΙ Λάρισας

ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΕΚΔΟΣΗΣ - ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ:
METROPOLIS
ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.
Εδρα: Εθνάρχου Μακαρίου
& Δημητρίου Φαληρέως 2
Τ.Κ. 185 47 - Νέο Φάληρο
Σύνταξη - διαφήμιση:
Κύπρου 12Α
Τ.Κ. 183 46 - Μοσχάτο
τηλ. 210.48.16.710

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Κώστας Τσαούσης

PROJECT MANAGER:
Βίκτωρας Δήμας

ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΕΚΔΟΣΗΣ:
Αλεξάνδρα Σαρμά
Θάνος Τριανταφύλλου

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Χρήστος Τσαπακίδης
Ντίνος Ρητινώτης
Νίκος Λίγγρης
Βαλασία Χαροντάκη

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Πάνος Πατρικός

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ:
Εμμανουέλα Χειρακάκη
Χρήστος Τσαούσης
τηλ. 210.48.23.977

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
Δημήτρης Στεργίου

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:
Βασίλης Λουκανίδης
Βαγγέλης Νίκας

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
Shutterstock

ΜΟΝΤΑΖ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ -
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ:
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» Α.Ε.

Η πρωτογενής ελληνική
παραγωγή της έκδοσης
-κείμενα, έρευνες,
αφιέρωματα- είναι
διαθέσιμη στην
ηλεκτρονική διεύθυνση:
www.anthesis.net

Λύσεις αυτοχρηματοδότησης

52-53

Η προστασία των δασικών συμπλεγμάτων απαιτεί να διερευνηθούν νέοι τρόποι εσόδων, ώστε να καταστεί δυνατή η αυτοχρηματοδότησή τους. Στη σημερινή συγκυρία οι εύκολες λύσεις των κρατικών πιστώσεων, του Πράσινου Ταμείου και των κοινοτικών κονδυλίων δεν είναι πλέον εξασφαλισμένες.

Κωνσταντίνος Δημόπουλος, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας

Αειφόρο σχολείο, το σχολείο των παιδιών...

54-55

Το αειφόρο σχολείο είναι εκείνο που υλοποιεί ό,τι διδάσκει. Τα παιδιά του αειφόρου σχολείου θα συζητήσουν, θα επινοήσουν, θα προτείνουν, θα σχεδιάσουν, θα οργανώσουν και θα υλοποιήσουν συγκεκριμένες δράσεις, ώστε να μειώσουν τη δυσμενή επίπτωση των καθημερινών τους δραστηριοτήτων στο περιβάλλον.

Δημήτριος Καλαϊτζίδης, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Ενθαρρυντικά βήματα τεχνολογικών λύσεων

56-57

Η παραγωγικότητα, η ασφάλεια, καθώς και η ποιότητα ζωής των πολιτών θα βελτιωθούν με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων τεχνολογικών συστημάτων πρόληψης και διαχείρισης κινδύνου δασικών πυρκαγιών, που θα αποτελούνται από εξοπλισμό, λογισμικό, εξειδικευμένες υπηρεσίες και χαρτογραφικά δεδομένα.

Ιωάννης Γ. Πετρόγκωνας, MaP Ltd και Γαβριήλ Χ. Μαυρέλλης, GET Ltd

Οικοτουριστικά διδάγματα

58

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού αποδεικνύεται σταδιακά ως μία ελκυστική εναλλακτική πρόταση στήριξης της τοπικής οικονομίας και της περιφερειακής ανάπτυξης, η οποία θα συμβάλει παράλληλα στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού τοπίου.

Χρήστος Μπόσκος, Εταιρεία Οικοτουρισμού Βιτσιού

Κάτι περισσότερο από «διακόσμηση»...

59-60

Θυσιάζουμε εύκολα τα δέντρα και τα φυτά, αν θεωρούμε ότι με αυτό τον τρόπο θα αποκομίσουμε οικονομικά οφέλη. Την ίδια στιγμή, όμως, αγνοούμε πόσα χρήματα χάνουμε εξαιτίας της έλλειψης πρασίνου εντός και πέριξ των πόλεων.

Τάνια Γεωργιοπούλου, Η Καθημερινή

Αστύ vs δασών

61

Το περιστικό δάσος είναι πραγματικότητα σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις. Από το Wienerwald της Βιέννης μέχρι τα δάση μέσα στην πόλη του Ελσίνκι, τα δάση που εισχωρούν μέχρι το κέντρο της πόλης στο Άμστερνταμ, την Κοπεγχάγη, το Μόναχο, τη Μόσχα, τη Σόφια, όπου αναλογούν 30-50 τετ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο. Στην Αθήνα αναλογούν μονάχα 1-2 τετ.μ.

Γεώργιος Μ. Σαρηγιάννης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Του ανάποδου δέντρου...

66

Σίμος Βερβερίδης